

Biskupi a otváranie kostolov
Občas treba zdvihnúť hlas. A pritlačiť.
Veriaci oprávnené nahlas hovoria, že po otvorení škôl sú na rade kostoly.
Vidno už aj svetlo na konci tunela.

V posledných dňoch intenzívne rástol tlak verejnosti na otvorenie škôl. Dnes boli rodičia, žiaci a ich učitelia – aspoň čiastočne – vypočutí. V tieni tejto priority ostal rovnako rastúci tlak na postupné otváranie kostolov. K [petícii](#) signatárov z konzervatívneho prostredia sa minulý týždeň verejnými výzvami pridalo niekoľko kňazov a v nedeľu [tak urobil aj trnavský arcibiskup Ján Orosch](#). Požiadavka na obnovenie verejných bohoslužieb má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Najväčším, aj keď pre nekatolícke prostredie najťažšie pochopiteľným dôvodom je, že praktizujúci veriaci žijú zo sviatosti. A tie cez televíznu obrazovku prijímať nemožno. Mnohí sa preto právom pýtajú, prečo je možné vojsť do čakárne k lekárovi či psychiatrovi, [ale nie na spoved do kostola!](#)

Všeobecne zrozumiteľnejší je argument zahraničím. Fakt, že na omše sa mohlo chodiť počas lockdownu v katolíckom Poľsku, až takú pozornosť nevzbudí. No zelenú ponechali bohoslužbám aj mnohé sekularizované krajiny – samozrejme, za prísnych hygienických opatrení (napr. Česko, Veľká Británia, Nemecko). V ďalších sa zasa veriacich zastali súdy, keď reštrikcie označili za neprimerané a vyhodnotili ich ako porušenie slobody vierovyznania (napr. Francúzsko, Belgicko, Švajčiarsko). Počas ročnej skúsenosti s koronou sa zároveň ukázalo, že chrámy nie sú rizikovým prostredím a veriaci sa pri dodržiavaní opatrení správajú disciplinovane a zodpovedne. Samozrejme, aj u nás sme zaznamenali prípady ľudí, vrátane samotných kňazov, ktorí pandémie zľahčovali. No tie rovnako nájdeme aj v iných oblastiach. Nikto však nežiada úplne zatvoriť obchody, lebo sa ktosi tlačí v rade pri pokladni. Ani vlaky nerušíme kvôli cestujúcim, ktorí si nasadia rúška iba vtedy, keď vidia, že sa blíži sprievodca. Napriek tomu, že pandemická situácia je stále zlá, veriaci oprávnené nahlas hovoria, že po otvorení škôl sú na rade kostoly.

Čakanie na bordovú

Po dnešku sa zdá, že tento hlas bol aspoň v čiastočnej miere vypočutý. Minister práce Milan Krajniak na stredajšej tlačovke [avizoval](#), že v novom covid automate sa otvorenie kostolov presúva do tzv. bordovej fázy. Znamená to, že pre bohoslužby budú platiť rovnaké pravidlá, ako pre ďalšie typy obchodov, ktoré sa otvoria v III. stupni varovania – jeden človek na 15 metrov štvorcových s podmienkou negatívneho testu. Cesta za „bordovou“ však nebude rýchla, keďže krajina sa podľa nového, sprísneného [covid automatu](#) momentálne nachádza v čiernej fáze. Ako sa teda musí zlepšiť epidemiologická situácia, aby sme sa ocitli v nižšom stupni?

Kľúčovými ukazovateľmi na národnej úrovni sú priemerný počet nových prípadov za sedem dní, počet hospitalizovaných a efektívne reprodukčné číslo. Na prechod do lepšieho stupňa treba dosiahnuť nižší počet hospitalizácií (pod 3 000, pričom aktuálne leží v nemocniciach 3 626 pacientov) a zlepšenie v aspoň jednom z ďalších dvoch ukazovateľov, pričom uvoľnenie je možné až po 13 dňoch od prehodnotenia, píše sa v manuáli ku covid automatu.

Jedným zo spomenutých ukazovateľov je pokles priemerného počtu nových prípadov za sedem dní pod 4 000. Dnes minister zdravotníctva Marek Krajčí informoval, že aktuálne je tento ukazovateľ na úrovni 4 894 prípadov. Za dnešný deň pribudlo 5 324 pozitívnych z oboch typov testov.

Ďalším ukazovateľom je efektívne reprodukčné číslo pod 1,15. Aktuálna hodnota tohto údaju, ktorý hovorí, ako rýchlo sa vírus šíri, je medzi 0,95 a 1,03. V každom prípade, posunutie obnovenia verejných bohoslužieb tak, aby to bolo možné už v bordovej fáze, treba oceniť.

Na druhej strane, treba zostať realistami a nerátať s tým, že najbližšiu nedeľu sa vidíme v chráme. Dokonca počítať nemožno ani s Popolcovou stredou (17. február). Dobrá správa však prišla od lekára Petra Visolajského, ktorý na základe grafu zobrazujúceho pokles príjmov nových covidových pacientov do nemocníc [konštatuje, že lockdown začal zaberáť](#).

Samaritáni a otcovia

Rošády s opakovaným zatváraním a otváraním kostolov opäť čosi prezradili aj o našich duchovných pastieroch. Veľmi povzbudivý bol pohľad na desiatky kňazov, ktorí opustili vyprázdnené kostoly a [vyrazili do preplnených nemocníc](#), aby pomohli preťaženým zdravotníkom. Popri tom sa s pacientmi modlili, vysluhovali sviatosti, duchovne ich sprevádzali. Neraz aj na poslednej ceste. Lepšiu reklamu si pred [nachádzajúcim sčítaním obyvateľov](#) cirkev ani nemohla urobiť. Stačilo pritom len v praxi dôsledne realizovať evanjeliové podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi.

Jedným dychom však treba dodať, že išlo len o špičku ľadovca. Ďalšie stovky kňazov, ktorí sa z vekových, zdravotných či iných dôvodov na samaritánsku službu necitili, taktiež vyšli zo svojich komfortných zón a vo farských komunitách napriek sťaženým podmienkam živia vieru a dodávajú nádej. A to v týchto duchovne a psychicky neľahkých časoch nie je málo. Platí to aj o biskupoch, i keď ich poslaním navyše je držať nad hladinou samotných kňazov – neraz žijúcich osamote na prázdnych farách. Aby pre nich neboli pánni, ale otcami biskupmi. No rovnaký záväzok majú aj k veriacim svojich diecéz a eparchií – majú ich viesť a reprezentovať zároveň. Čo znamená aj brániť záujmy cirkvi vo vzťahu k štátu.

Nie je dôvod pochybovať o tom, že by Konferencia biskupov Slovenska (KBS) so štátnymi predstaviteľmi vo veci otvárania kostolov nekomunikovala. To však nestačí. Občas treba zdvihnúť hlas. A pritlačiť. Ako napríklad francúzski biskupi. Keď im koncom minulého roka vláda nakázala, že do kostolov môžu vpustiť len 30 veriacich, [obrátili sa s nesúhlasným stanoviskom na Štátnu radu](#), ktorá plní funkciu najvyššieho administratívneho súdu. A uspeli.

Rolu sebavedomého partnera si už pritom vyskúšala aj samotná KBS. Keď na jeseň premiér Matovič bez predošlej konzultácie s cirkevnými predstaviteľmi oznámil zákaz verejných bohoslužieb, biskupi mu odkázali, že [„nariadiť kňazom, aby sa prestalo verejne sláviť, môžu len biskupi. Takú vec štát nemôže urobiť bez ich súhlasu“](#). V podobnom duchu sa ozvala aj evanjelická a reformovaná cirkev – [a predseda vlády musel ustúpiť](#).

Áno, pandemická situácia sa odvtedy mnohonásobne zhoršila. A hoci za to môžu aj chaotické rozhodnutia samotného premiéra, nie cirkvi, nikto od biskupov neočakáva, že sa vzdorovito postavia do čela revolty a začnú na vlastnú päsť otvárať kostoly.

Na druhej strane však nesmú pôsobiť ani ako tí, čo len mlčia a vyčkávajú. Tak, ako cítiť ich podanú ruku pri riešení koronakrízy, musí byť verejne citeľný aj ich nepoddajný tlak na čo najskoršie obnovenie verejných bohoslužieb. Jednoducho, veriaci musia vidieť a počuť, že biskupi ich duchovné potreby nielen ustarostene vnímajú, ale že sa za ne aj odhodlane bijú.

Článok z denníku Postoj
Vidíme sa čoskoro? Ilustračné foto - TASR/Jakub Kotian